

Ima vsak dan razen sobot, nedelj in praznikov.
Izredni dodelki: Sobotne, Søndags and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravniški prostori:
2657 S. Lawndale Ave.
Office of Publication:
2657 South Lawndale Ave.
Telephone, Rockwell 4904

LETO—YEAR XXVI. Cena lista: 25.00. Chicago, Ill., petek, 17. novembra (Nov. 17), 1933. Subscription \$6.00 Yearly. STEV.—NUMBER 226

Komentarji

Praznovanje v starem kraju

Louis Adamič je objavil v magazinu Harpera zanimivo besedno sliko z naslovom "Smrt na Kranjskem," v kateri opisuje razne stare navade in vraže v zvezi s smrtjo. Spis—ki smo ga v originalu ponatisnili v tedenski angleški sekciji Prosvete—je marsikomu obudil spomin na mlada leta v starem kraju, kjer se je—zlasti na kmetih—vsako dejanje in nehanje zalelo in končalo s kakšno nedolžno vražo.

Nihče ne more zanikati, da je kmeto življenje—manjša meta tudi niso dosti boljše—v starih domovini še danes primitivno, da je preprosto ljudstvo bolj ali manj, tu na ta način in drugače, še vedno polno praznovanja. Nihče ne more zanikati, če hoče biti iskren sam s seboj!

Opazili pa smo v A. S., kjer se je pred kratkim nekdo v nepodpisnem dopisu hudoval nad Adamičevimi sliko, češ, da je Adamič postavil staro domovino v slabo luč pred Američani, da nam je naredil sramoto itd. Pijec ne verjame, da so naši ljudje v starem kraju še tako primitivni in praznovni ter vprašuje, kod je Adamič hodil in v katerih najzanimivejših hribovskih vaseh je bil. Končno pa "ugotavlja," da je bil Adamič poslan v Jugoslavijo in plačan za svoje opazovanje, torej mora biti pisati kakor drugi hočejo! Američani hočejo, da so drugi narodi prikazani v slabi luči!

Tak je smisel tistega nepodpisanega dopisa (ki seveda ni bil plačan oglaš!) in zaključek užaljenega pisca.

Prvič je smešno, ker se aploh ne hudeje nad priznanjem, da smo našimi ljudmi še dosti praznovnosti. Saj niso Slovenci edini. Vrače imajo—in nekdaj veliko večje in grše—tudi drugi. Tirolski Nemci, Poljaki, Rusi, južni Italijani in Iranci so bolj praznovni kot Slovenci; ameriška vraža o nesrečni smrti številki in zajetji nogi je predmet smeha po vsem civiliziranem svetu. Preprosti ljudje v vsakem kraju so na svoj način bedasti, pa tudi inteligentni ne sme biti izvzeti.

Smešno je tudi, ker se baš kačičan spota na tem. Vrače slovenskega kmeta so stare že stoletja in vsa ta stoletja je bila cerkev kontrola nad kmetom. Kje pa je meja med praznovanjem in "pravo" vero? Kaj je razlika v bistvu med vero v neumrle dušo in vero v to, da je treba ob smrti obrniti ogledalo k tisti, da se odhajajoča duša ne gleda v njem kakor opisuje Adamič? Med slovenskimi kmeti je še vedno navada, da zdravijo vino z vražami, v južni Italiji je pa navada, da kmetje svoje živino v cerkev, kjer je bil pokropi s vodo in malo kadilom, da bo zdrava. Kaj je razlika med prvim in drugim? Vse veroka vzgoja je kriva, da je toliko praznovanja na svetu!

Drugič je pa značilno, ker Adamič očitajo, da je bil najet plačan, da tako piše. Pittsburški "Srbobran," ki se nekaj dni zaradi Adamičeve kritike kmetijskega režima, je tudi tebe mnenja. Plačan je, da tako piše! Kakšno demagoško! Adamič je lahko imel plačano vožnjo v Evropo in lahko prejema honorarje za svoje spise, prepričani smo—ker ga dobro poznamo—da mu nihče ne diktira, kaj naj piše. Ako bi hotel Adamič pisati samo zaradi plače, ne bi pisal—le verjemite!—o kranjskih vražah in reakcij v Belgradu, temveč bi poiskal kaj drugega, kar se bolj izplača. Slovenske vraže so slabši finančni strani pisarstva.

Na koncu lahko rečemo, da Adamič piše za razume Američane in ameriške Jugoslovane—ne za one, ki imajo od črnega praznovanja okamenela moč-

PROTIVNOJNE DEMONSTRACIJE V MNOGIH MESTIH

Upozorili so jih radikali in pacifisti. Policija aktivna v več mestih in kampusih

Chicago. — (FP) — Dan premirja ni letos minil brez velikih demonstracij, katere so uprizorili socialisti in komunisti, pacifisti in nekatere verske ter študentske skupine. Pobudo za te demonstracije so pač dali vojni oblaki, ki se zbirajo kakor leta 1914 nad Evropo in tudi nad drugimi deli sveta.

Dan premirja so pacifisti in radikalni študentje letos porabili v veliko večji meri za aktivne demonstracije kot druga leta, ko so poslušali žingolistične govore ter korakali v vojaških študentskih paradah. Slednjih se sicer tudi letos ni manjkalo, ker je militarizem močno uidevan tudi v višješolskih institucijah.

V več krajih je policija motila aktivne demonstracije. V Angliji je na Oxfordu in v Cambridgeu prišlo med študenti do večjega spopada, ko so militaristi napadli demonstracije pacifističnih študentov.

Na kampusu nekega kolegija v Massachusettsu je bil najbolj "patriotičen" neki policaj, ki je študentom iztrgal napis: "NRA pomeni vojno nacionalizmu." Napis se mu je videl "protivladan." V štirih kolegijih te države so se študentje in profesorji na dan premirja izrekli proti vojaškemu vezbanju in praznovanju premirja spreminili v aktivne demonstracije.

Med delavstvom pa so bili aktivni socialisti in komunisti, ki so imeli v mnogih mestih protivnojnne shode. V Chicagu so socialisti sipali 100,000 protivnojnih letakov iz aeroplana, ki je krožil nad "loopom" ob času militarističnega pohoda. Letaki so kazali alike vojnih grozot. Čikaški socialisti so se poslužili aeroplana, ker je policija zabranila razdajanje letakov na ulicah.

Hitler odredil "kulturno" diktaturo

Berlin, 16. nov.—Hitlerjeva vlada je včeraj uvedla "duhovno" diktaturo v Nemčiji. Vsa umetnost je prišla pod kontrolo dr. Goebelsa, ministra nacijske propagande. Noben umetnik, ki nima dovoljenja od vlade, se ne sme udeleževati. Pod kontrolo so tudi trgovci, ki prodajajo slike, like in druge predmete. Vsa kultura umetnost, ki ne služi nacizmu, je prepovedana.

Pravilnik za ameriške pesnike!

Washington, D. C. — Ameriško pesništvo je stopilo v svet industrije, ko je te dni Earl A. Cuevas, predsednik Pesniške lige predložil NRA pravilnik za pesnike. Pravilnik določa, da pesniki pesnikujejo le 35 ur v tednu in minimalna plača mora biti \$100 tedensko, za sindikatirane pesmi pa \$200 v tednu.

Rekorden mráz

Chicago. — Letošnji november je dosegel za Chicagu in srednji zapad dva vremenska rekorda: rekord vročine prve dni in zdaj, dva tedna kasneje, rekord mraza. Dne 15. novembra je temperatura padla na 10 nad ničlo in v četrtek je bila še nižja. Reka Mississippi je v Iowi zmrznila čez in čez, česar ne pomnijo najstarejši ljudje.

23 socialistov ubitih v Španiji

Madrid, 16. nov. — Trindvajset socialistov, ki so se vračali z nekega političnega shoda, je bilo danes ubitih, ko se je avtobus prevrnil s mosta pri Pazi v provinci Granadi.

gane—za one, ki se zavedajo, da edino napredna, znanstvena izobrazba ubija praznovanje.

NRA mora imeti lasten pravilnik!

Nameščenci zahtevajo priznanje svoje organizacije in minimalne mezde

Washington, D. C. — Federalna industrijska administracija je pozabila na svoj lastni pravilnik. Na to dejstvo je bila opozorjena v sredo, ko so se v uradih administracije pojavili letaki, ki so črno na belem povedali: "Čas je, da se tudi nameščenci NRA pogajajo kolektivno in zahtevajo minimalno plačo ter maksimalni delovni! Vsi nameščenci NRA se pozivajo na shod, ki se vrši v petek, 17. novembra, zvečer v dvorani Industrijskega sveta z namenom, da ustanovimo svojo unijo in jo včlanimo v Ameriški delavski federaciji. Pripravljalni odbor."

50-milijonska javna dela za brezposelne v Chicagu

Načrt določa, da se začnejo, tri mesece, uposliti 85,000 brezposelnih delavcev

Chicago. — Poročilo iz Washingtona se glasi, da ima federalna reliefna administracija v načrtu financiranje javnih del s petdesetimi milijoni dolarjev v Chicagu in okolici. Ta dela naj trajajo čez zimo, dobre tri mesece, in uposliti bodo okrog 85,000 brezposelnih delavcev. Vsa ta dela obsegajo čikaške občinske ali okrajne projekte. Federalna vlada bo posodila denar.

Sanitarni distrikt je že dobil posojilo osem milijonov dolarjev za razna dela. Med ostalimi projekti je tudi mestni vodovodni filtracijski sistem; dalje mislijo popraviti ulice, razširiti in olepšati parke, podreti zapuščene in razpadajoče hiše v slumskih delih mesta itd.

Seveda, vsi ti projekti so še začasní, niso definitivno določeni. Zadnje besedo ima mestna uprava, ki mora skleniti, katere dela so najnujnejša.

Wagner za brezposelnostno zavarovanje

On noče take "prosperitete", ki jo je imela Amerika pred borznim polomom

New York. — (FP) — "Prosperiteta" pred borznim polomom l. 1929 je bila le navidezna in upam, da se nikdar več ne vrne," piše zvezni senator Robert F. Wagner v neki reviji. V svojem spisu opozarja na dejstvo, da je bilo tudi takrat, ko je bila "prosperiteta" na višku, nad tri milijone ameriških delavcev brezposelnih.

"Naša dežela je bila podobna bolniku, ki ga pozovi avtomobil in kateremu nudi zdravnik prvo pomoč," piše senator. "Ko tega bolnika pripeljejo v bolnišnico, preiščejo tam njegovo stanje natančno. Dajo mu zdravila, ki naj bi mu prinesla stalno okrevanje ne samo od poškodb, ki jih je dobil v nezgodi, temveč tudi od prejšnje bolezni.

"Ameriki je bila že dana prva pomoč in znaki kažejo, da ta pomoč že učinkuje. Nekateri ukrepi, ki so bili izdani, so trajne vrednosti in koristi, toda čas je prišel, ko je treba podvzeti odločne korake, da se bolniku vrne popolno zdravje."

Wagner priporoča uveljavitev sistema, ki bi omogočil natančno statistiko glede upošlelosti in na podlagi te statistike in drugih podatkov naj se uvede prisiljeno zavarovanje proti brezposelnosti.

Aretacije Nemcev, ki niso volili

Berlin, 16. nov. — Nacijski teror proti volikem, ki so se zadnje nedelje vzdržali volitev, se nadaljuje. Včeraj je bil odgnan v zapor neki žid z imenom Edel, ki ni hotel voliti. Aretiran je bil tudi katoliški duhoven Pillinger, ki ni volil.

LIGA USTANOVI STRANKO V ŠTIRIH DRŽAVAH

Poskus za ustanovitev farmarsko delavske stranke bo storjen v Wisconsinu, Michiganu, Iowi in South Dakoti

New York. — (FP) — Eksekutiva Lige za neodvisno politično akcijo je sklenila, da bo pričela z delom za ustanovitev državnih farmarsko delavskih strank v Wisconsinu, Michiganu, Iowi in South Dakoti. Te države si je zbrala, ker so po mnenju tajnika Howarda Y. Williamsa v njih večje skupine volilcev, ki so zgubile zaupanje v demokratsko in republikansko stranko in baje pripravljene za novo gibanje.

V Iowi se v ta namen vrši konferenca v Des Moinesu dne 25. nov., v South Dakoti v Huronu dne 27. nov. in v Wisconsinu ter Michiganu pa enkrat v decembru. Minnesotaki governor Olson je temu gibanju obljubil podporo farmarsko delavske stranke.

Eksekutiva je tudi sklenila prenesti glavni stan iz New Yorka v St. Paul, Minn. V New Yorku bo obdržala urad za vzhodne države pod vodstvom pomožnega tajnika Alfreda Binghama, urednika revije Common Sense.

V prihodnjem zasedanju kongresa se bo liga koncentrirala na zahtevo za podpravljanje bank in povečanje vladnega programa za javna dela v vsoti desetih milijard. Liga zahteva, da vlada dobi potrebni denar s povzvišanjem davkov na velike dohodke, profite korporacij in dedščine. Eksekutiva se je izrekla tudi za predlogo senatorja Frazierja, ki določa posojevanje denarja farmarjem po nizkih obrestih ter splošno znižanje obresti na bonde in vknjižbe.

Liga za neodvisno politično akcijo so pred tremi leti ustanovili razni liberalci z namenom, da zainteresirajo delavske, farmarske in progresivne skupine za novo stranko. Pri zadnjih predsedniških volitvah je podpirala Normana Thomasa.

V začetku septembra se je pod njenim pokroviteljstvom vršila v Chicagu tudi preliminarne konferenca za ustanovitev novega gibanja. Udeležba je bila slaba s strani delavskih in farmarskih organizacij. Program, ki je bil izdelan na tem sestanku, je podoben socialističnemu programu pri zadnjih volitvah. Povedani eksekutivi je bila poverjena naloga, naj skliče večjo konvencijo za ustanovitev stranke, kadar se ji vidi čas ugoden. Na zadnji seji pa je sklenila, da bo z gibanjem pričela v omenjenih državah, kjer so posebno farmarji najbolj jezni na državne administracije in pripravljeni za "revolucijo."

Zakladnik Woodin odšel na "dopust"

Washington, D. C. — Generalni zakladnik William H. Woodin je 15. t. m. izročil svojo resignacijo predsedniku zaradi bolezni, toda Roosevelt je ni hotel sprejeti, dal pa mu je dva meseca "dopusta." Nadomestoval ga bo Henry Morgenthau Jr. V glavnem mestu se govori, da ni bolezen vzrok resignacije in "dopusta." Woodin nasprotuje inflaciji.

Padeč dolarja na 59c

New York. — Ameriški dolar je 15. novembra padel pod 60c zlate veljave v evropski valuti kot posledica neprestanega dviganja cen novoproducirane ameriškega zlata. Angleški funt je bil tega dne vreden \$5.40, francoski frank 6 in pol centa in švicarski frank 32.52 centov. Kanadski dolar je vreden zdaj več kot ameriški, čez poldrugi cent več.

Ozadje zmage v Bridgeportu

Socialistični župan je tipičen delavec in ponosen na svoj razred. Dvajset let v ospredju delavskih bojev

Bridgeport, Conn. — (FP) — Jasper McLevy, novi socialistični župan, ki je en teden po izvolitvi nastopil svojo službo, je obljubil, da bo mestu skušal dati slično administracijo kot njegov kolega in sodrug Dan Hoan, ki županuje Milwaukeeju že 17 let in je širok dežele poznan za "najboljše župana."

McLevy je prvi socialistični župan v državi Connecticut. In kot Milwaukee v Wisconsinu, je tudi Bridgeport največje industrijsko mesto v Connecticutu z najmočnejšim delavskim gibanjem. Da je to gibanje razredno zavedno, so pokazale volitve, pri katerih je prodrla skoraj vsa socialistična lista.

Pri grajenju delavskega gibanja v tej državi ima McLevy velike zasluge. Član socialistične stranke je od njene ustanovitve in se ji je pridružil v svojih mladinskih letih. Na čelu delavskih organizacij, strokovnih unij in svoje stranke, pa je že nad 20 let.

V njegovem besednjaku ni besede "poraz," ker tega ne pozna. V unijemskem gibanju ni bil poražen še za noben urad, v katerega je kandidiral. V svoji uniji, Slate and Tile Roofers, ima največji urad, mesto predsednika. Na političnem polju pa poraza ni hotel poznati, da je do zadnjih volitev propadel vsakokrat. Po vsakem porazu se je vrnil v boj še s večjo energijo in navdušenjem.

Karakteristično za njega je, da so ga reporterji dan po volitvah našli pri svojem delu, pri pokrivanju strehe. On je tipičen delavec od temena do pet in ponosen na svoj razred. In da med delavstvom uživa velik ugled in zaupanje, so pokazale volitve.

Tukajšnji dnevnik "Herald" je prinesel skoraj osem kolon čestitk, katere so McLevyju poslali voditelji raznih delavskih organizacij, unij, in socialističnih.

Prva seja preiskave Hitlerjeve propagande v Ameriki je bila burna

Washington, D. C., 16. nov. — Kongresni pododsek za imigracijo in naturalizacijo, ki je začel preiskovati nacijsko propagando v Združenih državah, je takoj ob prvem zaslišanju naletel na aršene in predsednik pododseka Samuel Dickstein iz New Yorka, ki vodi preiskavo, je moral poklicati policijo, da je izgnala poslušalce iz sobe.

Ena prvih prič, ki je bila zaslišana, je bil C. A. Hathaway, urednik komunističnega dnevnika "Daily Workerja" v New Yorku. Hathaway je dejal, da je republikanski kongresnik Hamilton Fish Jr. iz New Yorka, znaní sovražnik komunizma, cden glavnih Hitlerjevih propagandistov v Ameriki. Povedal je, da je Fish zadnje soboto konferiral z nacijskimi agenti v New Yorku.

Ta izjava je izzvala prepirl med člani preiskovalnega odseka in konec je bil, da je Dickstein pretrgal zaslihanje in velel izgnati navzoče radovedne, ki so bili večinoma komunisti in precej nemirni.

Sekira za enajst komunistov v Nemčiji

Berlin, 16. nov. — Enajst komunistov, ki so obtoženi sodelovanja pri uboju Hitlerjevega padalnika ali "šturmarja" v zadnjem februarju, bo najbrž objavljenih. Državni toilec je včeraj pred sodiščem zahteval smrtno kazen za obtožence, dasi izjavljajo, da so nedolžni.

LABOR BOARD POŠLJE KOMISIJO NA ANTRACIT

Rudarji se vrnilo na delo, ko jim je delavski odbor obljubil, da bodo z glasovanjem odločili o uniji

Wilkes-Barre, Pa. — (FP) — Po daljši debati o umestnosti glede končanja stavke, je petsto zastopnikov rudarjev na polju antracita sklenilo, da se vrnejo na delo, sporna vprašanja pa prepuste v rešitev zveznemu delavskemu odboru.

Za ta korak so jih pridobili voditelji nove unije antracitnih rudarjev, katerim so s plediranjem pomagali tudi neki urednik, sodnik, ki je načelnik krajevnega NRA odbora in duhovnik Curran, ki ima radi svoje naklonjenosti med rudarji velik vpliv.

Od začetka konvencije so delegatje insistirali, da "smo bili že prevečkrat potegnjeni" in so skeptično gledali na obljubo delavskega odbora, da pri povrnitvi na delo ne bo nobene diskriminacije in bi vsak stavekar zavezoval svoje staro mesto. Nadalje, da bodo rudarji odločili o tajnim glasovanjem, katero unijo hočejo, UMW ali novo. Na plediranje voditeljev ter "prijateljev" so se končno podali.

Na stavki je bilo nad 40,000 na zgornjem antracitnem polju. Niso pa vsi člani nove unije, ker je več krajevnih unij UMW sodelovalo v nji iz solidarnosti. Elohstavno so proglasili "praznik" ki postaja novo delavsko ime za stavko.

Delavski odbor, katerega član sta tudi John L. Lewis ter William Green, je stavekarjem obljubil, da bo na antracit takoj poslal posebno komisijo za dognanje dejstev, nakar bo sklepal o spornih zadevah.

Situacija na antracitnem polju je silna ko v Illinoisu in radi obstoja dveh unij lahko pride do hujšega bratomornega boja. Nekatere krajevine unije UMW se tega tudi boje in svestirajo, naj delavski odbor odredi volitve za nove distriktno uradnike, člani nove unije naj pa razpuste svojo organizacijo ter se zopet pridružijo UMW. Mnogi smatrajo to sugestijo za najbolj pametno rešitev tukajšnje rudarske situacije.

Krik umirajoče razorožitvene konference

Henderson apeliral na vse dele, naj se takoj izjavijo, kaj mislijo storiti

Zeneva, 16. nov. — Arthur Henderson, predsednik razorožitvene konference Lige narodov in angleški laborit, je včeraj poslal direkten apel na vse dežele, naj se odzovejo, ali mislijo nadaljevati razorožitveno konferenco ali ne. Apel velja tudi za Nemčijo, ki je zapustila konferenco in naznanila izstop iz Lige.

Henderson apelira na vlade, naj se reano premislijo in obdrže konferenco pri življenju.

Amerika bo zgradila zrakoplovno postajo na morju

Washington, D. C. — Ameriška vlada je začela eksperimentirati z redno zrakoplovno črto čez Atlantik in v ta namen bo v prihodnjih štirih mesecih zgradila prvo pložno postajo na morju za pristanek letal. Trgovski tajnik Roper je naznanil zadnje dni, da je administracija za javna dela določila poldrugi milijon dolarjev za zgraditev postaje 500 milj od ameriškega obrežja. Kasneje bodo zgradili ostale postaje na morju po 500 milj narazen. Namen projekta je prenašanje pismene in zvojnne pošte v Evropo in obratno, ki prekorači morje v enem dnevu. Projekt je preračunan na 30 milijonov dolarjev.

Pravilniki proti bossovskemu mu pravilniku

Pravilniki, postajajo nemirni, ker je ogrožen njih obstoj. Kautična situacija je razvidna v tem mestu. Centralna unija je mestnemu odboru za enforiranje pravilnikov prijavila 20 "čizlerjev", med katerimi je tudi več restavracij. Bilo bi pa vseeno, če bi bila pritožbe sama vrgla v koš, ker se Niriin krajevni odbor nič ne zmeni za nje.

Clinton McDonald od centralne unije pravi, da so bili prijavljeni slučajji, ko delavci v restavracijah s plavim orlom za službo le po štiri do pet dolarjev na teden; drugi so zopet prisiljeni, da podpišejo plačilni ček predno vidijo na njem zapisano vsoto, ki je v tem slučaju znašala \$10.50. Nekdo plačuje uslužbencu le pet dolarjev mesečno. Odslovljenih je bilo tudi več delavcev, ker so se pritožili proti tem kršitvam.

Ker ni nobenega vladnega policaja od nikoder, ki bi skušal prisiliti podjetnike in trgovce, da se drže pravilnikov, je to nalogo prevzela sama centralna unija in pričela piketirati glodalce. Krajevni odbor za izvajanje Nire posveti pritožbam le par ur na teden in še to le — preiskavam.

Nepokoj med delavci in farmerji se širi

Stavkovni val objel skoro vse države ameriške Unije

Chicago. — (FP) — Amerika je te dni praznovala petnajstletnico podpisa premirja, ki je končal svetovno vojno, ni pa prinesel notranjega miru delavcem, ki so sodelovale v velikem kljanju.

Stalna borba med izkoriščevalci in delavci ter farmerji je prav v novembru dosegla nenavadno stopnjo, ki se očituje v nasiljih in terorizmu. To pokažejo časopisne vesti iz vseh krajev Združenih držav.

Kompanijski pobojniki ustrahujejo cele občine, sodišča obsojajo voditelje stavk v ječe in governerji razglašajo izjemno stanje ter pošiljajo miličnike proti stavkarjem. Vse to jim služi pri zatiranju revolte delavcev in farmerjev poleg običajnih vojnih metod kot so injunkcije, policijske brutalnosti in črna lista.

Nad trideset članov IWW, ki so skušali organizirati obiralec sadja v državi Washington, se nahaja v zaporu v Yakimu. Stiri je unionisti v južni Kaliforniji so bili ustreljeni, ko so kompanijski pobojniki otvorili ogenj na stavkarje. Neki farmerski piket je bil ubit v Wisconsinu tekom mlekarke stavke. V zadnjih mesecih je nad tucat rudarjev, članov progresivne unije v Hlinoisu, padlo pod krogla-mi pobojnikov Peabody-Insulovega premogovnega trusta.

Na stotine moških in žensk je bilo ranjenih v spopadih s policijo in šerif-deputiji. Vsa ta nasilja so v očeh vseh, ki se bore za boljši košček kruha, začasno večjega pomena kot pa premirje, ki je bilo sklenjeno pred petnajstimi leti v Franciji in je končalo eno svetovno vojno in pripravilo ugodna tla za drugo.

Toda delavci se pridno pripravljajo na boj proti izkoriščevalcem, da izboljšajo svoj položaj, na raznih frontah. Stokovne unije v Ameriški delavski federaciji in izven nje razvijajo novo militantno strategijo proti kompanijskemu nasilju, proti dobičkarjem in njihovim zaveznikom na policijskih postajah in v šerifskih uradih. Opazovalci situacije vidijo v teh pripravah porast militantnosti v vrstah delavcev in farmerjev, ki se ne strahujejo kričočev, ki v tem momentu vpijejo, da bi morala vlada preprečiti stavke in druge delavske protekcijske akcije.

Se čudijo korajži Hitlerjevih nasprotnikov

New York. — Mnogi ameriški opazovalci Nemčije se čudijo pogumu razmeroma velikega števila Hitlerjevih opozicionalcev, ki so pri zadnjih volitvah tvegali persekucije, ko so glasovali proti nacistom. Proti hitlerskim kandidatom je glasovalo 3,352,289 volilcev, proti njegovi zunanji politiki pa 2,845,363. To je vsekakor veliko število, če se pomisli, da so bile glasovnice tako prirejane, da so nacistom pokazale vsakega volilca, kako je glasoval.

Preiskava nacijskega gibanja v Ameriki

Hitler poslal 14 milijonov mark za ameriško propagando

Washington, D. C. — Kongresni pododsek, ki ga vodi newyorški demokrat Dickstein, je začel preiskavo glede hitlerjevske propagande v Združenih državah. Prišlo je mnogo pritožb, da se Hitlerjevi agentje v Ameriki ne ozirajo na tukajšnje zakone in skušajo s terorjem zastrašiti nemške priseljence in jih vpisati v Hitlerjevo rjavosrajčno armado.

Dickstein je prejel informacijo, da je Hitlerjeva vlada poslala 14 milijonov mark (okrog \$5,383,000) za nacijsko propagando v Ameriki. S tem denarjem bodo skušali podkupiti časopise in organizacije, ki so v denarni stiski.

Dalje ima Dickstein dokaze za 25 slučajev, ko so fašisti v Nemčiji zaprli starše sinov v Ameriki, ki nočejo iti v tukajšnje Hitlerjevo organizacijo. Na ta način terorizirajo nemške imigrante — da zadene masčevanje njihove starše in sorodnike v domovini, če se ne podajo Hitlerju.

Mnogo nemških agitatorjev je prišlo v Ameriko pod sleparskimi prevezami; prevarili so priseljensko oblast in se potem tu izgubili. Organizatorji fašističnih grup računajo \$12 pristopnine. Ta denar ostane v Ameriki za Hitlerjeve propagandiste.

Chicago. — Dr. Friedrich Schoenemann, profesor berlinske univerze, je v terek zvečer provociral nemire v prostorih Čikaškega sveta za zunanje zadeve v Palmer House, ko je zagovarjal Hitlerja in fašistično sežiganje knjig v Nemčiji. Pro-

fesor je rekel, da so bile sežgane knjige "večinoma pornografične, umazane." To je izkvalo ogorčenje med poslušalci in na govornika so se usula ostravprašanja, če so Einsteinove knjige "umazane" in če so knjige Američanke Helene Kellerjeve. Nekdo je ježno vprašal govornika: "Ali si prišel sem lagat?"

Predsednik Richardson, ki je vodil razpravo, je komaj pomiril razburjene poslušalce.

Nova stavka bombažnih delavcev

Fresno, Cal. — Na bombažnih plantažah v okolici Pixleyja in Visalije je zopet izbruhnila stavka, ko je iz Los Angelesa dospelo štiri tisoč brezposelnih mehških delavcev. Poslani so bili po religijni organizaciji, ki jim je zagrozila, da morajo iti delat ali pa jim bo odvzeta podpora. Po kompromisnem sporazumu se je na delo vrnilo več stavkarjev in zopet zaštrajkali, ker smatrajo poslano delavce za skebe.

SONČNE PEGE IN SMRT

Znani pariški zdravnik dr. Faure, šef-zdravnik velike bolnišnice, ki že dolgo trdi, da je naraščanje sončnih peg v zvezi z večjo umrljivostjo med bolniki, je objavil ponovno zanimivo statistiko.

Ta statistika primerja naraščanje in padanje števila sončnih peg v posameznih tednih z umiranjem na poedinih pariških klinikah. Oba dogodka hodita v resnici vzporedno. Ta zakonitost, pravi dr. Faure, ne velja za posameznega bolnika, pač pa za večjo množico kakor druge statistične zakonitosti. Vzrok za naraščanje in padanje števila smrti vidi raziskovalec v elektromagnetiki nasičenosti ozračja, ki je posledica sončnih peg.

Slovenska Narodna

Ustanovljena 8. aprila 1904

Podporna Jednota

Inkorp. 17. junija 1907 v državi Illinois

2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. Tel. Rockwell 4904

GLAVNI ODBOR S. N. P. J.

UPRAVNI ODBOR:

VINCENT CAINKAR, predsednik.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
 FRED A. VIDER, gl. tajnik.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
 LAWRENCE GRADISHEK, tajnik odd.2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
 JOHN VOGRICH, gl. blagajnik.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
 FILIP GODINA, upravitelj glasila.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
 JOHN MOLEK, urednik glasila.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

ODBORNIKI:

FRANK SOMRAK, prvi podpredsednik.....096 E. 74th St., Cleveland, O.
 JOHN E. LOKAR JR., drugi podpredsednik.....1198 E. 170th St., Cleveland, O.

GOSPODARSKI ODBOR:

MATH PETROVICH, predsednik.....895 E. 140th St., Cleveland, O.
 ANTHONY CVETKOVICH.....983 Seneca Ave., Brooklyn, N. Y.
 JOHN OLIP.....149 S. Prospect Ave., Clarendon Hills, Ill.

FOROTNI ODBOR:

JOHN GORSEK, predsednik.....414 W. Hay St., Springfield, Ill.
 ANTON SULAR.....Box 27, Arms, Kans.
 JOHN TRČELJ.....Box 257, Strabane, Pa.
 FRANK PODBOJ.....Box 61, Parkhill, Pa.
 FRANK BARBICH.....16010 Parkgrove Ave., Cleveland, O.

NADZORNI ODBOR:

FRANK ZATZ, predsednik.....3639 W. 20th St., Chicago, Ill.
 FRED MALGAI.....25 Central Park, Peru, Ill.
 JACOB AMBROZICH.....418 Pierce St., Eveleth, Minn.

POZORI!—Korrespondenca s glavnimi odborniki, ki delajo v gl. uradu, se vrši tako:

VSA PISMA, ki se nanašajo na posle gl. predsednika, naj se naslovijo na predsedništvo.
 VSE DENARNE pošiljave in stvari, ki se tičejo gl. upravnega odbora in jednote vedno naj se pošiljajo na gl. tajništvo.
 Vse zadeve, ki se tičejo gl. upravnega odbora, naj se pošiljajo na bol. tajništvo.
 Vse zadeve v zvezi s blagajniškim poslom, naj se pošiljajo na blagajništvo.
 VSE PRITOŽBE glede poslovanja v gl. upravnom odboru naj se pošiljajo Franku Golemu, predsedniku nadzornega odbora.
 VSI PRISIVI na gl. porotni odbor se naj pošiljajo na John Gorkha, predsednika porotnega odbora.
 VSI DOPISI in drugi spisi, nanašajoči, oziroma navedeno in sploh vse, kar je v zvezi s glavnim jednoto, naj se pošilja na "PROSVETA," 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

NOTE: Correspondence with the Executive Office should be addressed as follows:
 Communications for the supreme president should be addressed to him.
 All remittances of money and business concerning lodges and members other than such benefit should be addressed to the secretary's office.
 Matters of such benefit should be addressed to the assistant secretary.
 Financial matters under the jurisdiction of the treasurer's office should be taken up with him.

Novi francoski aparat za meglo. V desetih minutah je mogoče z razmeroma majhnim aparatom precej veliko pokrajino zaviti v meglo. Če pa se iz aparata iztisne rezerva, se megla takoj razkadi. Francoski generalni štab je s poskusi zadovoljen.

SMETANA PRIDELKA

IN NJENA

Krona Slave

ZAJAMČENJE FINEGA TOBAKA ZA

bodoče Lucky Strikes

Ker ni mnogo kadilcev videlo fine tobačne rastline v polnem cvetju, Vam pokažemo to sliko. Le nekaterim tel. finih rastlin je dovoljeno, da se razcveto in da napravijo seme. Ta skrbno izbrana semena napravijo za prihodnje leto "Smetano Pridelka" za vašo Lucky Strike, kajti tobak mora vsako leto zrasti iz semena. To skrbno gojenje finih vrst tobaka pojama, kakaj ohranijo Luckies leto fino, edinstveno kakovost od leta do leta — tako okrogle in trdne in polne nabasane — brez zrahljanih koncev.

VEDNO najfinejši tobak

VEDNO najfinejša izdelava

VEDNO Luckies ugajajo!

"It's toasted"

ZA ZASČITO GRILA — ZA BOLJŠI OKUS

